

ಜಲಾಂದೋಲನ ಅನುಭವದ ಪಾಠಗಳು

- ಪಾಳು ಬಿದ್ದಿರುವ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾರಂಪರಿಕ ಜಲಮೂಲವನ್ನು ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಳೆ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಅಣಿ ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ, ಬರ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮದ ಪಾರಂಪರಿಕ ಜಲಮೂಲವನ್ನೂ ದೇವಸ್ಥಾನದಂತೆಯೇ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಗ್ರಾಮಸ್ಥರ ಮನವೊಲಿಸಬೇಕು.
- ಹೂಳೆತ್ತದ ಯಾವುದೇ ಜಲಮೂಲಕ್ಕೂ ನೀರನ್ನು ಬಹಳ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಳೆ ಬಂದು ಅವು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ತುಂಬಿದರೂ, ಕೆಲವೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಆವಿಯಾಗುತ್ತದೆ.
- ನಮ್ಮ ಜಲಮೂಲಗಳ ಹೂಳೆತ್ತಿ ದಶಕಗಳೇ ಆಗಿದೆ. ಪಾಳು ಬಿದ್ದಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಲಮೂಲವನ್ನೂ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪ ಗೋಚರಿಸುವವರೆಗೂ ಅಥವಾ ಜಲದ ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವವರೆಗೆ ಹೂಳೆತ್ತಬೇಕು.
- ಪಂಚಾಯತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾರಂಪರಿಕ ಚಿಕ್ಕ-ದೊಡ್ಡ, ಎಲ್ಲ ಜಲಮೂಲದ ಸರ್ವೆ ನಡೆಸಿ ದಾಖಲಿಸುವ, ಪ್ರತಿ ಜಲಮೂಲವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪಂಚಾಯತ್ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು.
- ಶಾಶ್ವತವಾದ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ, ಅವುಗಳನ್ನು 'ಡಾರ್ಟ್‌ಜೋನ್'ಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿನ ಜಲಮೂಲ ಪುನಶ್ಚೇತನಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಮ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು. ಇಂತಹ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಕೊರತೆಯಾದಾಗ, ಪಾರಂಪರಿಕ ಜಲಮೂಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ನೀರು ತುಂಬಿಸಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಮೋಟರ್ ಅಳವಡಿಸಿ ಗ್ರಾಮದ ಮನೆಗಳಿಗೆ ನೀರೊದಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಜಲಮೂಲ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಪಂಚಾಯತ್ ವತಿಯಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ನೋಡಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕು. ಅವರು ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿಗೂ ತೆರಳಿ ಜಲಮೂಲಗಳ ವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೊಳವೆ ಬಾವಿ ನಿರ್ಮಾಣ, ನದಿಯಿಂದ ಕೆರೆಗಳಿಗೆ ನೀರು ತುಂಬುವುದು, ನದಿಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವುದು, ಟ್ಯಾಂಕರ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ನೀರು ಒದಗಿಸುವುದು... ಎಲ್ಲವೂ ದುಂದುವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮತ್ತು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಷ್ಟೇ.
- ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಮಳೆ ನೀರನ್ನು ಅದೇ ಗ್ರಾಮದ ಪಾರಂಪರಿಕ ಜಲಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ, ಇಂಗುಗುಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ, ಕೃಷಿ ಹೊಂಡಗಳಲ್ಲಿ, ಮಳೆ ನೀರುಕೊಯ್ಲಿನ ಮೂಲಕ, ಬೋರ್‌ವೆಲ್‌ಗೆ ಜಲಮರುಪೂರಣ - ಹೀಗೆ ಹಿಡಿದಿಡಲು ವ್ಯಾಪಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾಗಬೇಕು.
- ಜಲಮೂಲದ ಒಳಗೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಜೊಂಡು, ಕಳೆ, ಜಂಗಲ್ ಬೆಳೆಯದಂತೆ, ಬಯಲುಶೌಚ ಮಾಡದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಗ್ರಾಮಸ್ಥರಿಗೆ ಪಂಚಾಯತ್ ಮೂಲಕ ರೂಢಿಸಬೇಕು.
- ಈ ಹಿಂದೆ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವಾರಕ್ಕೊಂದು ದಿನ ಊರೊಟ್ಟಿನ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ರೂಢಿಯಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಪುನಃ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು.
- ಜಲಮೂಲಕ್ಕೆ ಮಳೆ ನೀರು ಹರಿದು ಬರುವ ದಾರಿಗಳನ್ನು ತೆರವುಗೊಳಿಸಿ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿಯ ನೀರು ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಘಟಕದಿಂದ ವೃಥಾವಾಗುತ್ತಿರುವ ನೀರನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛತೆಗೆ ಪುನರ್ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು.
- ಮಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಮತ್ತು ಕೆರೆ, ಕಲ್ಯಾಣಿಗೆ ನೀರು ಹರಿದು ಬರುವ ದಾರಿಗಳೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಜಲಮೂಲದ ಹತ್ತಿರದ ಗುಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಿಕ್‌ಆಪ್ ಪಾಯಿಂಟ್ ಅಥವಾ ಚಿಕ್ ಡ್ಯಾಂ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಫಲಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.
- ಯಾವುದೇ, ಕೆರೆ, ಕಟ್ಟಿ, ಕಲ್ಯಾಣಿಗಳ ಹೂಳೆತ್ತುವಾಗ ಜಲದ ಪಸೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಒಸರುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜಾಗಗಳು ಕಂಡರೆ ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಅಳವಾಗಿ ಗುಂಡಿ ತೋಡಿ ಜಲ ಚಲುಮೆ ತಳವನ್ನು (ಡೆಡ್ ಸ್ಟೋರೇಜ್ ಅನ್ನು) ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲದಲ್ಲೂ ನೀರು ಆರದ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ.
- ಗುಂಡಿಯೊಳಗೆ ಜಾನುವಾರುಗಳು ಬೀಳದಂತೆ ತಡೆಯಲು ರಿಂಗ್ ಅಳವಡಿಸಿ, ಜಾಲರಿ ಮುಚ್ಚಳವನ್ನು ಹೊದಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಪಾರಂಪರಿಕ ಕೆರೆ, ಕಟ್ಟಿ, ಕಲ್ಯಾಣಿ ಮತ್ತು ಬಾವಿಯನ್ನು ಅನವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಮುಚ್ಚದಂತೆ ಕೂಡ ಜಾಗೃತೆ ವಹಿಸಬೇಕು.

ಗಿಡಗಂಟೆಗಳ ಮರೆಯೊಳಗೆ ಸಂತೋಷಪುಲು ಕಲ್ಯಾಣಿ

ಜಿಲ್ಲಾದ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಕಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಜನಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ, ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಾರಿ ಬೀಳುವ ಮಳೆ ನೀರನ್ನು ಬಿದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಡಿದಿಡುವ, ಜಲಾಂದೋಲನದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂಬ ದೊಡ್ಡ ಕನಸನ್ನು ಹಸಿರುಭೂಮಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಆರ್. ಗಿರೀಶ್, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ ಬಿ.ಎ.ಪರಮೇಶ್ ಅವರ ಮುಂದಿಟ್ಟಾಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಜಲಾಂದೋಲನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣಿಗಳ ಪುನಶ್ಚೇತನಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ, ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ಬಹುತೇಕ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬೃಹತ್ ಕಲ್ಯಾಣಿಗಳನ್ನು, ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪಾಳು ಬಿದ್ದಿದ್ದವು! ಹೂಳು ತುಂಬಿ, ಜಲದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗಿದ್ದವು. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮಂಡಳಿಯವರು ತಮ್ಮ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾದ್ಯಂತ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ, 239 ಪ್ರಮುಖ ಕಲ್ಯಾಣಿಗಳನ್ನು 2014ರಲ್ಲೇ ಗುರುತಿಸಿದ್ದರು. ಅವರ ವರದಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಗೆ ದಿಕ್ಕೂ ಚಿಯಾಯ್ತು. ಆದರೆ ನೋಡುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ಕಲ್ಯಾಣಿಗಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಲೇ

ಹೀಗೆ ತಲೆ ಮರೆಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು ನೋಡಿ ಹೊನ್ನಾಳವರದ ನೀರತಾವು